

Karjalainen Anu & Kinnarinen Annu

**AKTIVITEETTIMATKAILUN OPISKELIJOIDEN OPISKELUPAIKAN VALIN-
TAAAN LIITTYVÄT MOTIIVIT KAJAANIN AMMATTIKORKEAKOULUSSA**

Opinnäytetyö
Kajaanin ammattikorkeakoulu
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala
Matkailun koulutusohjelma
Syksy 2011

Koulutusala Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	Koulutusohjelma Matkailun koulutusohjelma
Tekijä(t) Karjalainen Anu & Kinnarinen Annu	
Työn nimi AKTIVITEETTIMATKAILUN OPISKELIJOIDEN OPISKELUPAIKAN VALINTAAN LIITTYVÄT MOTIIVIT KAJAANIN AMMATTIKORKEAKOULUSSA	
Vaihtoehtoiset ammattiopinnot	Ohjaaja(t) Keränen Mikko & Pietarinen Mika
	Toimeksiantaja Kajaanin ammattikorkeakoulu
Aika Syksy 2011	Sivumäärä ja liitteet 27 + 2
<p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Kajaanin ammattikorkeakouluun vuonna 2011 hakeutuneiden aktiviteettimatkailun opiskelijoiden opiskelupaikan valintaan liittyviä motiiveja. Aktiviteettimatkailu on Kajaanin ammattikorkeakoulun uusi kärkiala, joka on opintosisällöltään ainutlaatuinen Suomessa. Opinnäytetyö on tarpeellinen, koska vastaavaa tutkimusta ei ole aiemmin tehty. Työn toimeksiantajana on Kajaanin ammattikorkeakoulu.</p> <p>Teoriaosuudessa on kerrottu Kajaanin ammattikorkeakoulusta, restonomikoulutuksesta yleisesti sekä aktiviteettimatkailun suuntautumisvaihtoehdosta. Teoriaosuudessa käsitellään myös motiiviteoriaa sekä kvalitatiivista tutkimusta teemahaastattelun keinoin. Tutkimus toteutettiin haastatteleamalla kuutta opiskelijaa puolistrukturoidulla teemahaastattelumenetelmällä. Haastattelut nauhoitettiin ja purettiin analysointia varten.</p> <p>Tutkimustuloksista kävi ilmi, että opiskelupaikan valintaan vaikuttaa jokaisella yksilöllä useampia eri motiiveja yhtä aikaa. Usealla haastateltavista oli tavoitteenaan päästä ulkomaille opiskelun kautta. Moni haastateltavista oli kuullut positiivisia kokemuksia Kajaanin ammattikorkeakoulusta, ja se vaikutti osaltaan heidän opiskelupaikan valintaansa. Yhteistä kaikilla haastateltavilla oli voimakas oppimisen halu sekä kiinnostus käytännön kursseja kohtaan.</p>	
Kieli	Suomi
Asiasanat	Kajaanin ammattikorkeakoulu, aktiviteettimatkailu, motiivi, teemahaastattelu
Säilytyspaikka	☒ Verkkokirjasto Theseus ☒ Kajaanin ammattikorkeakoulun kirjasto

School Tourism	Degree Programme Tourism
Author(s) Karjalainen Anu & Kinnarinen Annu	
Title Students' Motives to Apply to Kajaani University of Applied Sciences to Study Activity Tourism	
Optional Professional Studies	Instructor(s) Keränen Mikko & Pietarinen Mika
	Commissioned by Kajaani University of Applied Sciences
Date Autumn 2011	Total Number of Pages and Appendices 27 + 2
<p>This thesis aims at finding out the motives of new students wanting to enter the activity tourism program for the year 2011. Activity tourism is the new important field of specialization at Kajaani University of Applied Sciences and offers a unique composition of studies. This thesis had a real demand, due to its unique content in Finland. The commissioner of this study is Kajaani University of Applied Sciences.</p> <p>In the theory part this thesis talks about Kajaani University of Applied Sciences, degree program in tourism and the branch of activity tourism. It also talks about motive theory and quantitative studies through the use of theme interviews. The thesis was realized by interviewing six students using a half structured theme interview method. The interviews were recorded and decoded for analysis.</p> <p>The study results show that several motives are influencing the choice of school for future studies. Several interviewed students revealed that their goal was to go study abroad. Many of the interviewed students also told about the positive things they had heard about Kajaani University of Applied Sciences, which had also influenced their choices. All the interviewed students had in common a great passion to learn and the interest towards practical studies.</p>	
Language of Thesis	Finnish
Keywords	Kajaani University of Applied Sciences, activity tourism, motive, theme interview
Deposited at	☒ Electronic library Theseus ☒ Library of Kajaani University of Applied Sciences

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 KAJAANIN AMMATTIKORKEAKOULU OPISKELUPAIKKANA	2
2.1 Ammattikorkeakoulun organisaatio ja KAMK'20-strategia.....	2
2.2 Aktiviteettimatkailu koulutuksen suuntautumisvaihtoehtona	3
2.3 Aktiviteettimatkailun koulutusohjelman kompetenssit	4
3 OPISKELUPAIKAN VALINTAAN LIITTYVÄT MOTIIVIT	5
3.1 Motivaatiopsykologia ja motiivijärjestelmien luokittelu	5
3.2 Opiskelupaikan valintaan vaikuttavat motiivit.....	8
3.2.1 Sosiaaliset motiivit	8
3.2.2 Orgaaniset motiivit	9
3.2.3 Emotionaaliset motiivit.....	10
3.2.4 Älylliset motiivit	10
3.2.5 Uni – ja toimintamotiivit	11
3.3 Motiivien välinen vuorovaikutus	12
4 TUTKIMUKSEN MÄÄRITELMÄ JA VAIHEET.....	14
4.1 Tutkimusongelma ja tutkimusongelman määritelmä.....	14
4.2 Kvalitatiivinen tutkimus.....	14
4.3 Teemahaastattelu	14
4.3.1 Aineiston keruu.....	15
4.3.2 Haastateltava perusjoukko ja haastattelumenetelmä.....	16
4.3.3 Haastattelurunko.....	16
4.4 Tulosten analysointi ja arviointi.....	17
5 TULOKSET	19
5.1 Tulokset haastattelurungon mukaisesti.....	19
5.2 Sosiaalisten motiivien vaikutus	20
5.3 Orgaanisten motiivien vaikutus	21
5.4 Emotionaalisten motiivien vaikutus.....	21
5.5 Älyllisten- ja toimintamotiivien vaikutus	22
5.6 Yksilön opiskelupaikan hakemiseen liittyvät päämotiivit.....	22

6 POHDINTA	25
LÄHTEET.....	26
LIITE 1: HAASTATTELURUNKO	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää aktiviteettimatkailun opintojen aloittavien opiskelijoiden motiiveja tulla opiskelemaan Kajaanin ammattikorkeakouluun (KAMK) kyseistä alaa. Opinnäytetyön toimeksiantajana on KAMK. Aihe on ajankohtainen, sillä aktiviteettimatkailu on uusi suuntautumisvaihtoehto KAMK:ssa. Syksyllä 2011 aktiviteettimatkailun on aloittanut toinen vuosikurssi opiskelijoita. Aihe valittiin, koska vastaavaa tutkimusta ei ole vielä tehty ja se koettiin tarpeelliseksi.

Työ jakautuu teoriaosuuteen, haastatteluihin, haastatteluiden tuloksiin sekä johtopäätöksiin. Teoriaosuudessa käsitellään KAMK:a organisaationa sekä matkailun koulutusohjelmaa, motiivi-teoriaa ja laadullisen tutkimuksen määritelmää. Haastattelut suoritettiin yksilöhaastatteluin ja ne nauhoitettiin analysointia varten. Tutkimustulokset purettiin ja niistä koottiin yhteenveto. Tulokset esitetään kysymyksittäin, motiiveittain ja yksilöittäin. Tutkimuksen tuloksista käy ilmi, mitkä olivat opiskelijoiden syyt valita KAMK opiskelupaikakseen ja aktiviteettimatkailu alakseen.

2 KAJAANIN AMMATTIKORKEAKOULU OPISKELUPAIKKANA

Vuonna 1992 perustettu Kajaanin kaupungin omistama Kajaanin ammattikorkeakoulu valittiin *Talouselämä* – lehden selvityksessä Suomen parhaaksi ammattikorkeakouluksi vuonna 2010. KAMK:n voittoon vievät ominaisuudet olivat muun muassa opiskelijoiden tyytyväisyys ja suoritettujen tutkintojen määrä. Suomen Paras AMK – tunnustus kertoo myös siitä, että pienessä oppilaitoksessa henkilökohtainen oppilaanohjaus on korkealaatuista ja jokaisen opiskelijan saatavilla. (Kajaanin ammattikorkeakoulu 2011a.)

Kampusalue yhdistää eri alojen opiskelijat, sairaan- ja terveydenhoitajat, liikunnanohjaajat, matkailun ja liiketalouden opiskelijat sekä pelialan että insinöörikoulutuksen opiskelijat. KAMK on kansainvälinen organisaatio, kahdestatoista eri koulutusohjelmasta kolme on englanninkielisiä. Tästä syystä Kajaaniin tulee vuosittain opiskelijoita ympäri maailmaa suorittamaan koko tutkintoa, joiden lisäksi oppilaitoksessa opiskelee vaihto-opiskelijoita erimittaisilla oppilasvaihtojaksoilla. (Kajaanin ammattikorkeakoulu 2011b, c.) KAMK:ssa opiskelee eri aloilla yhteensä noin 2 000 opiskelijaa (Kajaanin ammattikorkeakoulu 2011d).

2.1 Ammattikorkeakoulun organisaatio ja KAMK'20-strategia

KAMK on alueellisesti merkittävä organisaatio, joka vastaa koko Kainuun kolmannen asteen koulutuksesta. KAMK edistää Pohjois- ja Itä-Suomen osaamista, kansainvälisyyttä, laadukasta korkeakoulutusta ja työllisyyttä. Ammattikorkeakoulu listaa tärkeimmiksi arvoikseen kehittämiskumppanuuden, asiakastyytyväisyyden, luovuuden, innovatiivisuuden, ennakkoluulottomuuden sekä arvostuksen työtä, osaamista ja erilaisuutta kohtaan. Suomen tekevin korkeakoulu – KAMK'20 on strategia, joka korostaa konkreettista tekemistä kaikilla toiminnan osa-alueilla. Uuden strategian myötä KAMK on linjannut toimintaansa ja profiloitunut selkeämmäksi, jolloin sen vetovoimaisuus yhteyshaussakin korostuu. KAMK haluaa edistää alueen kasvua ja kehitystä, sekä esiintyä ja toimia nuorekkaana ja laadukkaana oppilaitoksena. (Kajaanin ammattikorkeakoulu 2011e.)

2.2 Aktiviteettimatkailu koulutuksen suuntautumisvaihtoehtona

Matkailualan restonomi (AMK) on KAMK:sta valmistuttuaan monialaiseen yhteistyöhön kykenevä matkailualan ammattilainen, jolla on tietoa myös yrittäjyydestä. Yrittäjyyden ohella korostettavia teemoja ovat kansainvälisyys, luovuus ja itsetuntemuksen kehittyminen, sekä käytännön harjoittelujaksojen ansiosta myös työkokemus jo vastavalmistuneena. Ensimmäisenä vuotena perusopinnot avaavat matkailualan kenttää opiskelijalle, jolloin on helpompi tehdä valinta kahden suuntautumisvaihtoehdon välillä. Perusopinnot käsittelevät matkailualaa kokonaisuutena, jotta opiskelija saa kuvan matkailualan toimijoista ja liiketoimintaympäristöstä. Perusopintoihin kuuluu myös asiakaspalveluun liittyviä asioita kuten tarjoilu ja anniskelu sekä majoitusliiketoiminta. Ensimmäisen vuoden opinnoissa konkretisoidaan asioita yritysvierailuilla sekä vierailevilla luennoitsijoilla. (OPS-tiimi 2010.)

KAMK:ssa restonomiopinnat aloittavat vuosittain noin 40 opiskelijaa. Aktiviteettimatkailun opinnot suoritetaan yhteistyössä liikunnanohjaajaopiskelijoiden kanssa. Suuntautumisvaihtoehdon ammattiopinnoissa pääpaino on luonto-, liikunta- ja hyvinvointimatkailulla sekä erilaisten tapahtumien järjestämisellä. Uusien matkailutrendien myötä erillisiä kursseja ovat muun muassa kestävä matkailu, seikkailu ja elämys matkailussa sekä hyvinvointimatkailun muodot. Suuntautumiskurssien lisäksi kaikille yhteisissä ammattiopinnoissa ovat markkinointi-, viestintä-, kieli- ja laskentakurssit. KAMK korostaa kansainvälisyyttä, joten kieliopintojen tarjontakin on laaja. Restonomiopiskelijat opiskelevat suomen, englannin ja ruotsin kieliä. Vapaavalintainen kielitarjonta on laaja, vaihtoehtoina ovat muun muassa espanja, venäjä ja ranska. Lisäksi tutkinto sisältää käytännön työharjoittelun, opinnäytetyön sekä vapaasti valittavia opintoja. (OPS-tiimi 2010.)

Restonomikoulutuksen voi suorittaa valtakunnallisesti 19 eri ammattikorkeakoulussa. Oppilaitokset ovat jakautuneet ympäri Suomea, eteläisimmät Ahvenanmaalla ja Uudellamaalla, pohjoisin Rovaniemellä. (Suomen restonomit ry 2011.) KAMK:n aktiviteettimatkailun koulutusohjelma on ainulaatuinen Suomessa. Ammattikorkeakoulujen matkailuopintojen tarjonta on vaihtelevaa. Esimerkiksi Etelä-Suomessa matkailuopinnot painottuvat matkailupalveluiden myyntiin ja markkinointiin, kun taas alueilla joilla matkailu on vahva elinkeino, on tarjolla muun muassa elämysmatkailua, tapahtumamatkailua tai liikuntamatkailua suuntautumisvaihtoehtona. (Haaga-Helia 2011; Arcada 2011; Jyväskylän ammattikorkeakoulu 2011; Lahden ammattikorkeakoulu 2011.)

2.3 Aktiviteettimatkailun koulutusohjelman kompetenssit

Matkailun koulutusohjelman työelämätavoitteet eli kompetenssit on KAMK:ssa jaoteltu seuraavasti:

- **Palvelukulttuuriosaaminen:** Vieraanvaraisuus on keskeinen arvo ja menestystekijä matkailualalla, tarkoituksena on osata tuottaa turvallisia, taloudellisia sekä terveellisiä palveluja asiakkaille. Osataan huomioida esteettiset ja eettiset näkökulmat palveluissa sekä tunnustetaan kuluttajakäyttäytymisen perusasiat niitä hyödyntäen kehityksessä.
- **Palvelujärjestelmäosaaminen:** Osataan suunnitella ja kehittää palveluja ympäristön vaatimusten mukaan, hallitaan palveluprosessit sekä tuotteistaminen ja tuotekehitys, toimialan turvallisuusvaatimukset tunnetaan ja osataan soveltaa käytäntöön.
- **Palvelujohtamisosaaminen:** Yrityksen strategioiden hallinta ja hyödyntäminen työvälineenä, lähijohtamisen arviointi ja toteutus, työyhteisön toiminnan organisointi ja sen osaamisen hyödyntäminen.
- **Liiketoimintaosaaminen:** Asiakkuuksien analysointi palveluliiketoiminnan näkökulmasta, liiketoiminnan keskeisten käsitteiden hallinta, vaihtoehtoisten toimintatapojen vaikutusten ennakointi taloudelliseen tulokseen ja kilpailukykyyn, yrittäjäperiaatteiden ja verkostojen hyödyntäminen.
- **Matkailupalvelujen palveluympäristöosaaminen:** Osataan kehittää matkailun palveluympäristöä ja –verkostoja, kansainvälisyyden ja globalisaation merkityksen ymmärtäminen palvelukulttuurissa, toiminta kansainvälisissä toimintaympäristöissä, kansallisen kulttuurin piirteiden ja alueellisten vahvuuksien hyödyntäminen matkailussa. (OPS-tiimi 2010, 211.)

3 OPISKELUPAIKAN VALINTAAN LIITTYVÄT MOTIIVIT

Sana motiivi tulee latinan verbistä ”movere” (suomeksi liikuttaa). Kun yksilöllä on jokin tavoite, motiivit yksin ja yhdessä saavat pyrkimään kohti päämäärää. Motiivit voivat vaikuttaa yksinään, mutta useimmiten tiettyä päämäärää kohti mentäessä on useita eri motiiveja, jotka vaikuttavat keskenään. Näitä motiiviyhdistelmiä kutsutaan motivaatioksi. Osa motiiveista on tietoisia, kuten ”minulla on nälkä” tai ”haluan matkappaaksi”, mutta varsinkin jälkimmäiseen motiiviin voi olla vaikuttamassa tiedostamattomia motiiveja. (Laine & Vilkkö-Riihelä 2006, 66.) Matkappaaksi haluava voi itse sanoa motiiveikseen matkustushalun ja ihmisten kanssa työskentelyn, mutta tiedostamattomia motiiveja voivat olla esimerkiksi esiintymishaluukkuus tai halu päästä pois nykyisestä elämäntilanteesta.

3.1 Motivaatiopsykologia ja motiivijärjestelmien luokittelu

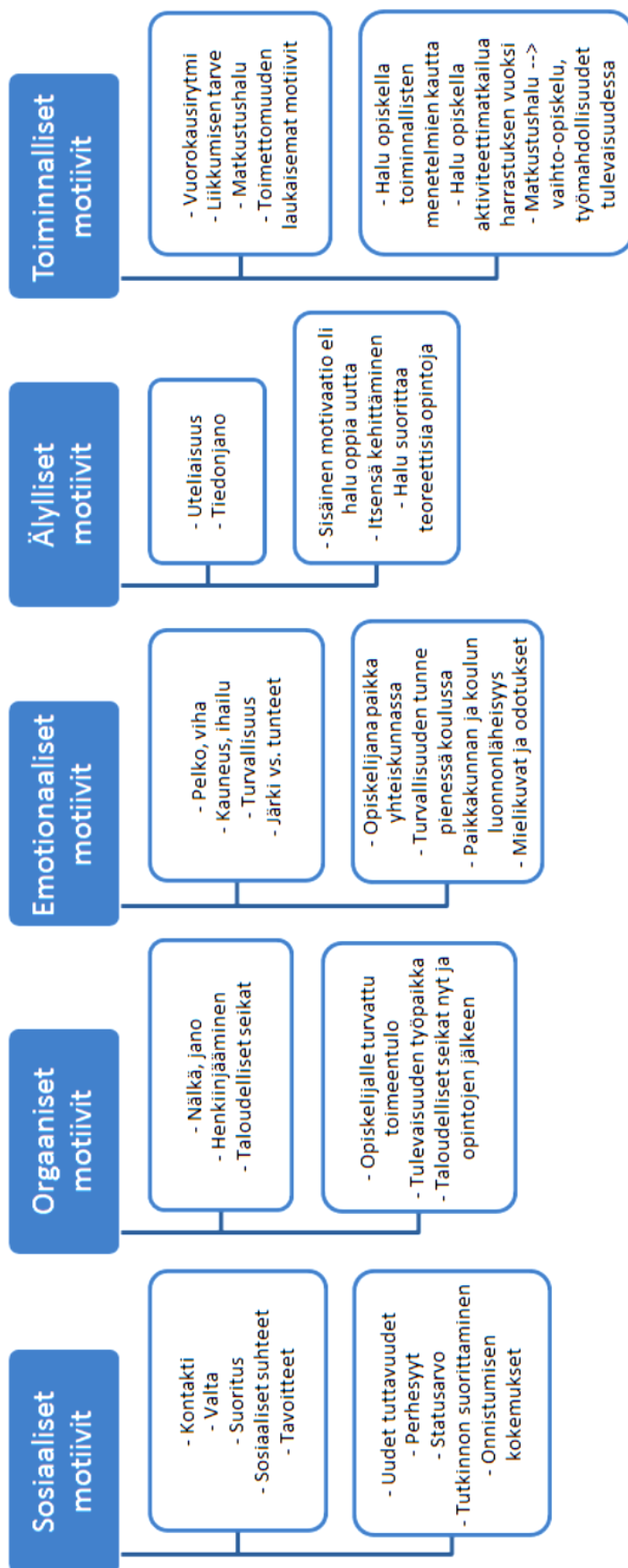
Sana motiivi liitetään useasti rikoksen selvittämiseen. Arkielämässä kuitenkin käytetään sanaa ”miksi” selvittääksemme toisten motiiveja, kuten kysymällä ”miksi teit sen, mikä on tarkoituksesi, mihin päämäärään olet pyrkimässä?”. Motiivit ohjaavat ihmisen toimintaa, mutta aina ei haluta kertoa todellisia motiiveja kysyttäessä ”miksi”. Tällöin vastaaja voi keksiä jonkin hyväksyttävän selityksen, eikä todellista motiivia saada selville. K.B. Madsenin (1972, 7 - 8) kehittämä motivaatiopsykologia avaa luotettavimpia keinoja, joilla voidaan selvittää ihmisten todellisia motiiveja. Näitä menetelmiä hyödynnetään tässä opinnäytetyössä.

Opinnäytetyössä on tarkoitus kartoittaa ja ymmärtää, mikä on opiskelupaikan valintaan vaikuttava liikkeelle paneva voima. Motivaatioprosessi eli lyhyesti motiivi on niin sanottu syy tuntemiselle, tekemiselle tai toiminnalle. Motivaatiota on tutkittu jo 1800-luvulla, jolloin psykologi Edvard Thorndike muotoili vaikutuksen lain. Tunnetuimmat vaikutuksen lakia kuvaavat kokeet suoritettiin kissoilla ongelmahäkin avulla. Kissat suljettiin häkkiin, jossa oli aukaisumekanismi muualla kuin ovesa. Motiivi päästä ulos häkistä varmistettiin sillä, että kissat olivat nälkäisiä ja häkin ulkopuolella oli ruokaa. Thorndike seurasi kissojen käyttäytymistä häkissä, purtuaan ja raavittuaan ovea kissat alkoivat tutkia muita kohtia. Vahingossa aukaisumekanismiin laukaistuaan kissat alkoivat oppia, mistä oven sai auki. Näin Thorndike pääsi kuvailemaan pitkäjänteistä oppimisprosessia, jota hän kuvasi sanoin yritys ja onnistuminen. Lyhyesti sanottuna reaktioilla, joilla on palkitseva vaikutus, on tapana toistua vastaa-

vissa tilanteissa. (Egidius & Madsen 1974, 11 - 13.) Tätä psykologista mallia hyödynnetään, jotta ymmärretään, mikä positiivinen vaikutus aktiviteettimatkailun restonomitutkimuksen suorittamisella kullekin yksilölle on.

Henry Egidius ja K. B. Madsen (1974, 20) määrittelevät sanan motiivi kirjassaan seuraavasti: ”Motiivi on aktivoivien prosessien kategoria, jota määräävät osallistuvat aivokeskukset ja ne motivoivat tekijät, jotka aiheuttavat prosessit”. Yksinkertaisuudessaan se tarkoittaa sitä, että jokin ärsyke saa yksilön aivoissa tapahtumaan muutoksia, jolloin tämä saa syyn tehdä jotakin tyydyttääkseen tarpeensa. Erityyppiset motiivit on jaettu viiteen eri kategoriaan: emotionaaliset, sosiaaliset, orgaaniset, älylliset sekä uni- ja toimintamotiivit.

K. B. Madsen käsittelee motiiviteoriaa laajasti ja on jakanut motiivit viiteen kategoriaan, kun taas Mielen Maailma-oppikirjassa lukiolaisille motiivit on jaettu kolmeen luokkaan, psyykkiset, biologiset ja sosiaaliset motiivit. Kirjassa asiaa käsitellään niukasti, joten Madsenin motiivijärjestelmä on iästään huolimatta monipuolisempi ja luotettavampi. Eri lähteitä tutkittaessa Madsenin teoksista löytyi eniten tietoa ja muut kirjat olivat hyvin lähellä Madsenin kirjoittamia teoksia motiiviteorioista. Motiiviteorian päälähteenä päätettiin käyttää Madsenin teoksia ja yhdistää toisista teoksista motiivijärjestelmän jaottelua sopivaksi kokonaisuudeksi. Motiiviteorian kuviossa on jaoteltu selkeästi eri motiivit. Jokaisen motiivilajin alla on ensin mainittu lajin yleispiirteitä, jonka jälkeen on lueteltu mahdollisia tähän tutkimustyöhön liittyviä motiiveja (Kuvio 1).

Kuvio 1: Motiivihierarkia sovellettuna opiskelupaikan valintaan liittyviin motiiveihin (Egidius & Madsen 1974; Madsen 1972)

3.2 Opiskelupaikan valintaan vaikuttavat motiivit

Viidestä päämotiivilajista kolme ovat suoranaisesti opiskelupaikan valintaan vaikuttavia motiiveja: sosiaaliset sekä älylliset ja toimintamotiivit. Tässä luvussa esitellään kaikki Madsenin motiivijärjestelmään kuuluvat motiivityypit, sillä jokainen motiivityyppi vaikuttaa jollain tavalla opiskelualan ja -paikan valintaan. Motiivijärjestelmä ei ole yksiselitteinen, vaan useammat eri motiivit vaikuttavat niin yksin kuin yhdessäkin. (Laine & Vilkkö-Riihelä 2006, 67; Egidius & Madsen 1974, 37 - 38.) Opiskelupaikan valintaan vaikuttaa useampi motiivi kerrallaan, kuten esimerkiksi halu saada restonomin tutkinto (suoritusmotiivi) sekä halu saada uusia ystäviä (kontaktimotiivi). Samanaikaisesti valintaan voi vaikuttaa monta muuta tekijää, esimerkiksi halu päästä ulkomaille vaihto-oppilaaksi on toimintamotiivin ohjaama.

3.2.1 Sosiaaliset motiivit

Sosiaaliset ja emotionaaliset motiivit ovat lähellä toisiaan, mutta sosiaaliset motiivit syntyvät niin sanotusti opituista motivoivista tekijöistä. Sosiaalisia motiiveja ovat esimerkiksi kontakti-, valta- ja suoritusmotiivi. Kontaktimotiivi on tärkein syy ihmisten väliseen kanssakäymiseen ja ryhmien syntyminen, joten se on oleellinen asia tutkittaessa opiskelumotiivia. Siihen liittyy yksilön suhde auktoriteetteihin, perheeseen, ystäviin ja tulevaisuuden kollegoihin. (Egidius & Madsen 1974, 27 - 31.)

Yksilöllä voi olla ystävä- ja perhesuhteet syynään hakeutua tietylle paikkakunnalle opiskelemaan. Sosiaalisena motiivina on myös yhteenkuuluvuuden tunne, yksinäinen ihminen voi hakeutua varsinkin pienempään kouluun solmiakseen ystävyysuhteita, joku voi hakeutua samaan kouluun ystävänsä kanssa, tai jollakulla perhe asuu haetulla opiskelupaikkakunnalla. Sosiaaliset motiivit voivat vaikuttaa myös sillä tavalla, että ympäristö tai perhe on painostanut opiskeluun. Tähän liittyy suoritusmotiivi eli henkilö haluaa nostaa asemaansa yhteiskunnassa olemalla korkeasti koulutettu ja kehittää itseään, sekä saavuttaa omat tavoitteensa samalla ansaiten enemmän rahaa (Egidius & Madsen 1974, 27 - 31).

Suoritusmotiivi liittyy kilpailuun, niin yksilöiden välillä kuin yksilöllä itsensä kanssa. Se on myös motiivi jota on tutkittu paljon, koska sillä on suuri sosiaalinen ja pedagoginen merkitys. Amerikkalaisen David McClellandin mukaan suoritusmotiivin voimakkuus on riippuvainen ympäristöstä. Siihen vaikuttaa olennaisesti varhaislapsuuden kasvatus, eli ovatko vanhemmat

antaneet lapsen tehdä asioita itse pienestä pitäen, vai onko kaikki tarjoiltu valmiina ilman lapsen osallistumista. Jälkimmäinen kasvatustyyli saattaa vaikuttaa yksilöön niinkin että hänellä on myöhemmässä elämässä voimakas epäonnistumisen pelko. Suoritusmotiivin voimakkuudella on suuri merkitys elämässä menestymiseen ja se vaikuttaa ammatinvalintaan. (Laine & Vilkkö-Riihelä 2006, 98 - 100; Egidius & Madsen 1974, 31 - 32.) Tässä opinnäytetyössä selvitetään myös yksilön tavoitteita elämässä, jolloin suoritusmotiivi näyttelee tärkeää roolia.

Ihmisissä esiintyy yksilöllisiä eroja suoritusmotiivien tarkasteltaessa. Toinen saattaa olla kilpailuhenkisempi, jolloin hänellä on korkea motiivi päästä hyviin tuloksiin, mutta toista henkilöä voi motivoida niin sanottu negatiivinen motiivi eli epäonnistumisen pelko. Jälkimmäistä henkilöä motivoi enemmän pettymyksen välttäminen kuin mahdollinen menestyminen. Taustalla tässä motiivissa voi olla toistuneet epäonnistumiset ja aiemmin saatu huono palaute. Jos taas henkilö on aiemmin saavuttanut tavoitteensa, eikä ole saanut kritiikkiä toiminnastaan, vaikuttaa hänelläkin kokemus kilpailuhenkeen ja suoritusmotiiviin. Eli aikaisemmat kokemukset vaikuttavat kummassakin tapauksessa motiivin laatuun. (Klausmeier & Ripple 1971, 317.) Epäonnistumisen pelko on negatiivinen motiivi, joka voi joskus toimia oppimisen liikkeellepanevana voimana. Epäonnistumisen pelko voi kuitenkin olla niin vahva, ettei yksilö kykene tekemään mitään saavuttaakseen tavoitteen. Välitavoitteiden avulla ja myönteisellä ajattelulla kuten ”minä pystyn tähän”, voidaan päästä peloista ja pyrkiä tavoitteeseen motivoimalla itseä positiivisesti. (Laine & Vilkkö-Riihelä 2006, 82 - 83.)

3.2.2 Orgaaniset motiivit

Orgaanisia motiiveja ovat esimerkiksi nälkä, jano, kipu, kylmä ja lämmin. Kategoriaan kuuluvat motiivit ovat elimistössä aivojen ulkopuolella tapahtuvia prosesseja. Näitä motiiveja ohjaavat pitkälti sisäiset orgaaniset tapahtumat, kuten nälän tunteen tuntee vatsassaan, mutta nälkään voi vaikuttaa myös ulkoinen ärsyke, kuten hyvä tuoksu tai ruoan näkeminen. Orgaanisia motiiveja on testattu eläinkokeilla, joissa eläimen aivoihin on sijoitettu elektrodeja. Sähköllä ärsyttämällä esimerkiksi nälkäkeskusta aivoissa on saatu eläin käyttäytymään kuin sillä olisi nälkä. (Laine & Vilkkö-Riihelä 2006, 86 - 88; Egidius & Madsen 1974, 20 - 23.)

Ihmisen hermosto ylläpitää kehon homeostaasia eli sisäistä tasapainotilaa. Homeostaasi on elimistön ideaalitila ja kun keho joutuu pois tästä tilasta, hermosto pyrkii palauttamaan tasapainotilan. Esimerkiksi näläntunne kertoo verensokerin laskusta, jolloin keho poistuu ideaali-

tilasta. Tällöin aivoihin kulkeutuu viesti ruoan tarpeesta, ja kun nälkä on tyydytetty, keho palautuu tasapainotilaan. (Laine & Vilkkö-Riihelä 2006, 71 - 72; Madsen 1970, 168 - 169.)

Orgaaniset motiivit ovat tärkeitä perusmotiiveja, mutta opiskelupaikan valinnassa ei ole kyse henkiin jäämisestä. Ammattikorkeakouluun hakemiseen vaikuttavat orgaaniset motiivit ovat usein taloudellisiin seikkoihin vaikuttavat tekijät. Esimerkiksi tulevaisuuden työpaikka tai paremman asunnon saaminen Kajaanista voivat olla orgaanisia, opiskelupaikan valintaan liittyviä motiiveja.

3.2.3 Emotionaaliset motiivit

Emotionaalisia motiiveja ovat käyttäytymistä ohjaavat tunteet, joista kaksi tärkeintä ovat pelko ja viha. Nämä motiivit liittyvät orgaanisten ohella elämän perusedellytyksiin ja yksilön puolustukseen. Suurin erottava tekijä orgaanisilla ja emotionaalisilla motiiveilla on se, että päinvastoin kuin orgaanisissa tarpeissa, emotionaalisissa motivoivat tekijät tulevat kehon ulkopuolelta. Ilman ulkoista ärsykettäkin tunneperäisiä motiiveja voi muodostua ihmisen aivoissa, esimerkiksi muistojen tai kuvitelmien kautta. Vahvoja tunteita ohjaavat hormonit kuten adrenaliini sekä verensokerin vaihtelut. Emotionaalsiin motiiveihin luetaan tietenkin myös positiivisia tunteita, kuten kauneuden tai turvallisuuden kokeminen, jotka voivat olla oppimisen liikkeelle panevia voimia. (Laine & Vilkkö-Riihelä 2006, 107; Madsen 1970, 180 - 182; Egidius & Madsen 1974, 23 - 27.)

Emotionaaliset motiivit voivat vaikuttaa opiskelupaikan valintaan esimerkiksi emotionaalisilla attraktioilla, onko kaupunki turvallinen, luonnonläheinen tai onko siellä jokin tärkeä harrastusmahdollisuus. Myös ajatuksissa syntyvät mielikuvat voivat motivoida opiskelemaan haikuduttaessa, kuten muiden kertomien kokemusten perusteella.

3.2.4 Älylliset motiivit

Älyllisiin motiiveihin kuuluu uteliaisuuden ohella motivaation taso oppimiseen liittyen. Tiivistettynä Yerkesin-Dodsonin laissa motivaatio ja oppiminen on määritelty niin, että maksimaalinen suoritus on suoraan riippuvainen optimaalisesta motivaatiosta. Tämä laki on kahden amerikkalaisen psykologin muotoilema vuodelta 1908. R. M. Yerkes ja J. D. Dodson

tekivät kokeita hiirillä, joita opetettiin erottamaan kaksi visuaalista ärsykettä toisistaan. Testeissä tuli ilmi, että eri vaikeustasolla motivaation voimakkuus vaihteli. Optimaalinen motivaatiotaso tarkoittaa sitä, ettei tehtävä ole liian helppo eikä liian vaikea, ja vaikeuden määritelmä riippuu taas asiasta mitä ollaan oppimassa. Liian alhainen motivaatio estää oppimasta, kun ei ole mitään syytä tehdä jotain oppiakseen asiaa. Liian korkea taso taas saattaa haitata oppimista esimerkiksi epäonnistumisen pelon vuoksi. Oppimismotiivia tutkittaessa älylliset haasteet ovat merkittävä osa-alue. (Egidius & Madsen 1974, 13 - 16.)

Tutkimusmotiivi eli uteliaisuus kuuluu älyllisten motiivien luokkaan. Kanadalainen psykologi D. E. Berlyne on esittänyt teorian tämän uteliaisuusmotiivin syistä ja seurauksista. Hänen mukaansa tutkiva käyttäytyminen koostuu useammasta käyttäytymismuodosta, joista tässä työssä oleellisin on informaatiohakuinen käyttäytyminen. Informaatiohakuinen käyttäytyminen on yksinkertaisuudessaan tiedon etsimistä ja löytämistä lukemalla ja suullisesti. Sitä juuri on ammattikorkeakouluopiskelu, jolloin opiskelemaan hakeutuvalla henkilöllä tulee olla uteliaisuutta ja motiivi vastaanottaa informaatiota. Seuraavassa esiteltävä toimintamotiivi on toinen näistä kahdesta motiivilajista, joka aiheuttaa tutkivaa käyttäytymistä. (Egidius & Madsen 1974, 32 - 34.)

3.2.5 Uni – ja toimintamotiivit

Uni- ja toimintamotiivi eroaa muista motiivilajeista siten, että sen aiheuttaa ärsykkeiden puuttuminen ja se motivoi toimimaan toiminnan itsensä vuoksi. Yksinkertaisuudessaan toimintamotiivi on esimerkiksi liikkumisen tarve tai matkustushalu. Uni- ja vuorokausirytmimotiivi ovat perusmotiiveja, jotka ohjaavat yksilön elintapoja. Toimintamotiiveja on tutkittu kokeilla, joissa koehenkilöt on täysin eristetty ulkoisista ärsykkeistä, eli kaikki aistit on poistettu käytöstä niin paljon kuin mahdollista. Koehenkilöt makasivat äänieristeisessä huoneessa korvat tukittuina, suojukset silmillä ja vaahtokumia raajojen ja vartalon ympärillä. Näin saatiin kaikki mahdolliset ulkoiset ärsykkeet poistettua, jolloin koehenkilöillä oli tehtävänänsä vain ajatella. Riippui henkilöstä, kauanko tämä kykeni olemaan yksitoikkoisuudessa. Jotkut jopa lopettivat testauksen kesken, koska saivat epämiellyttäviä, jopa hallusinaatiomaisia elämyksiä toimittoisuuden aikana. Kokeilla osoitettiin, että äärimmäinen ikävystyminen on vaarallista ihmisen psyykelle ja että tarpeella toimia on olennainen merkitys elävälle olennolle. Sekä uteliaisuus että toiminnan tarve ovat tärkeitä liikkeellepanevia voimia, eli motivoivia tekijöitä ihmisten elämässä. (Egidius & Madsen 1974, 34 - 36.)

Toiminnan tarvetta täyttää esimerkiksi liikunta tai opiskelijalla halu perustaa oma yritys, jolloin tyydyttyä luomistarve. Tähän liittyy myös henkilön itselleen asettamat tavoitteet ja tätä tutkitaan tässä opinnäytetyössä. Matkailuala kokonaisuudessaan tyydyttää ihmisten jännityksen ja elämysten tarpeita tuottamalla esimerkiksi ohjelmapalveluita. Voi olla, että opiskelija hakeutuu opiskelemaan kyseistä alaa saadakseen itse osansa kyseisestä jännityksestä, esimerkiksi melontaretken vetämisen muodossa.

3.3 Motiivien välinen vuorovaikutus

Selvitettäessä motiiveja, tuloksissa voidaan esittää useamman motiivin yhdistelmiä. Useat motiivit vaikuttavat keskenään niin, että olisi harhaan johtavaa selittää vain yhtä motiivia kerrallaan. Esimerkiksi orgaanisella ja emotionaalisella motiivilla voi olla suora yhteys toisiinsa. (Madsen 1972, 58 - 59.) Kaksi tai useampia motiiveja voivat vaikuttaa samanaikaisesti joko yhdessä samaan päämäärään tai toisiaan vastaan. Opiskelupaikan hakuun vaikuttavia motiiveja voi yhdellä henkilöllä olla useampi samanaikaisesti. Esimerkiksi orgaaninen motiivi: saada työpaikka ja toimeentulo, sosiaalinen motiivi: tutustua uusiin ihmisiin sekä toimintamotiivi: uteliaisuus tai ”tutkimisen tarve”. Opiskelija voi haastattelussa nimetä edellä mainituista motiiveista vain yhden, vaikka kaikki kolme motiivilajia vaikuttaisivatkin opiskelupaikan valintaan. (Madsen 1970, 245 - 246.) Tutkimuksessa on tavoitteena saada opiskelija pohtimaan omia todellisia motiivejaan, jotta tämä ei mainitsisi vain yhtä itsestään selvää motiivia.

Vastakkain esiintyvät motiivit muodostavat motiivikonfliktin. Motiivikonfliktit on jaettu kolmeen eri ryhmään: lähestymis-lähestymis-ristiriita, lähestymis-välttämisen-ristiriita ja välttämisen-välttämisen-ristiriita. Lähestymis-lähestymis-ristiriidassa henkilöllä on kaksi niin sanottua positiivista motiivia, jotka ohjaavat tavoitteeseen. Esimerkiksi opiskelijalla on voinut olla valittavanaan jo olemassa oleva työpaikka tai uusien opintojen aloittaminen. Molemmat edellä mainitut asiat ovat positiivisesti motivoivia, koska tulos on joka tapauksessa tyydyttävä. Lähestymis-välttämisen-ristiriidassa on yksi asia tai henkilö, jossa on sekä etuja että haittoja. Koulun hakeutuvaa henkilöä voi motivoida esimerkiksi ammatilliset aktiviteettimatkailun kurssit, mutta perusopinnot, kuten kielet ja matematiikka, eivät kiinnosta. Tällöin henkilöllä on yksi päämäärä, eli halu saada restonomin tutkinto, mutta hänen täytyy suorittaa sekä kiinnostavat että vähemmän kiinnostavat opintojaksot. Välttämisen-välttämisen-ristiriidassa henkilön

tulee valita kahdesta pahasta pienempi. Tämä ei suoranaisesti vaikuta opiskelupaikan hakuun, mutta ääriesimerkki voisi olla se, että opiskelijan on pakko hakeutua jonnekin opiskelemaan (esimerkiksi taloudellisista syistä) ja on päässyt sisään kahteen eri kouluun. Hän ei ole itse asiassa halunnut opiskelemaan lainkaan, mutta on valinnut kahdesta eri koulusta vähemmän epämiellyttävän, esimerkiksi koulun ja kodin välimatkan perusteella. (Laine & Vilkkö-Riihelä 2006, 68 - 69; Lehtinen ym. 2007, 178 - 179; Madsen 1970, 251 - 255.)

Ulkoinen motivaatio tarkoittaa ulkoisista tekijöistä johtuvaa suorittamista. Esimerkiksi lapsi saattaa pelata jalkapalloa vanhempien tyytyväisyyden vuoksi tai saadakseen kehuja valmentajalta. Sisäinen motivaatio samassa tilanteessa tarkoittaisi sitä, että lapsi pelaa jalkapalloa pelaamisen itsensä vuoksi. (Laine & Vilkkö-Riihelä 2006, 78 - 79.) Sisäinen motivaatio perustuu yleensä pääasiassa orgaanisiin motiiveihin, kun taas ulkoinen erityisesti emotionaalisiin ja sosiaalisiin motiiveihin (Madsen 1970, 216).

4 TUTKIMUKSEN MÄÄRITELMÄ JA VAIHEET

4.1 Tutkimusongelma ja tutkimusongelman määritelmä

Tutkimusongelmalla tarkoitetaan tutkittavaa asiaa, ilmiötä tai tutkijaa mietityttäviä kysymyksiä. Tutkimusongelman rajaaminen on haasteellista, eikä rajausta pysty tekemään ennen kuin aiheeseen ja alueeseen on perehdytty riittävän hyvin kirjallisuuden avulla tai asiantuntijoilta on saatu aiheesta avaavia kommentteja aiheesta. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 13.)

Tämän opinnäytetyön tutkimusongelmana on selvittää motiiveja hakeutua opiskelemaan aktiiviteettimatkailua KAMK:n. Tutkimusongelman myötä syntyy päätöksiä aineiston hankinnasta ja sen hankkimismenetelmistä (Hirsjärvi & Hurme 2008, 15).

4.2 Kvalitatiivinen tutkimus

Kvalitatiivisella tutkimuksella tarkoitetaan laadullista tutkimusta. Tällaisessa tutkimuksessa määritellään eri käsitteitä, ja asioita tutkitaan oikean elämän kautta. Tutkimuskohde pyritään tutkimaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Kvalitatiivisen tutkimuksen tarkoituksena on löytää totuuksia, olemassa olevien väittämien vahvistamisen sijasta. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa ihmisiä käytetään tiedon keruussa, pohjaten havaintoihin ja keskusteluihin. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 161.) Laadullisen tutkimuksen ominaispiirteisiin kuuluu myös tutkittavan kohdejoukon valinta ja tapausten käsittely ainutlaatuisina (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 1997, 162 - 165).

4.3 Teemahaastattelu

Teemahaastattelu on avoimen haastattelun ja lomakehaastattelun välimuoto. Teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelumuoto, eli sille tyypillistä on tiettyjen aihealueiden valinta haastatteluun, mutta tilaa on hyvin myös avoimelle keskustelulle. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 47.)

Teemahaastattelua on käytetty monissa yhteiskunnallisissa tutkimuksissa, kuten kasvatustutkimuksissa ja tiettyjä ihmisryhmiä käsittelevissä tutkimuksissa. Se on menetelmä, joka sallii luontevan keskustelunomaisen tiedonkeruun. (Hirsjärvi & Hurme 1991, 7 - 8.) Teemahaastattelussa korostetaan ihmisten asioille antamia merkityksiä ja tulkintoja sekä vuorovaikutuksesta syntyviä merkityksiä. Teemahaastattelun kysymykset perustuvat tutkimuksen viitekehukseen, eli tässä tutkimuksessa kysymykset juontuvat pitkälti motiiviteoriasta. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 77 - 78.)

Haastattelu on tutkimusmenetelmänä hyvin joustava, mikä tekee siitä tutkijan kannalta edullisen. Haastattelija voi oikaista kysymyksiään, ilmaista asiaa selvemmin ja keskustella tietolähteen kanssa. Tämä ei ole mahdollista esimerkiksi internetin välityksellä tehdyissä kyselyissä. Haastattelija voi tehdä nauhoitettavan tai videoitavan haastattelun lisäksi myös muistiinpanoja tilanteesta: havaintoja tiedonlähteen sanattomista mielipiteistä kehonkielen avulla. Jotta haastattelusta saataisiin mahdollisimman paljon tietoa irti, on hyvä antaa haastateltaville kysymykset etukäteen luettaviksi. Tällöin heille ehtii ennen haastattelua muodostua jo vastauksen alkuja kysymyksiin. Haastattelukysymysten julkittuominen haastateltaville on eettisesti perusteltua sekä antaa myös mahdollisuuden peräännyä haastattelusta jos ei haluakaan osallistua aihealueen haastatteluun. Haastattelu tutkimusmenetelmänä on aikaa vievää ja taloudellisesti kallista. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 75 - 76.)

4.3.1 Aineiston keruu

Hyvin usein kvalitatiivisessa tutkimuksessa käytetään teemahaastatteluja ja ryhmähaastatteluja, joihin kohdejoukko valitaan määrätietoisesti eikä arpomalla. Laadullisen tutkimuksen tarkoituksena on ymmärtää tutkimuskohdetta. Miksi juuri näin ajatellaan ja toimitaan? Kun haastateltava joukko valitaan tietoisesti, saadaan enemmän vastauksia ja eri näkökulmia tutkittavaan asiaan. Otanta valitaan henkilöiden haastatteluun osallistumisen halukkuuden, persoonallisuuden ja sosiaalisuuden mukaan. Laadulliseen tutkimukseen aineiston keruu suoritetaan usein juuri haastatteluilla. Tässä tutkimuksessa aineisto kerätään yksilohaastatteluilla. Haastatteluilla on valmiit rungot, joita voidaan tarvittaessa käyttää apuna (Liite 1). Haastattelutilanteissa on kuitenkin tarkoitus antaa vapautta kertoa kaikki mikä aiheeseen liittyy, eikä rajata keskustelua yhdelle alueelle. Aineistoa on kertynyt tarpeeksi siinä vaiheessa, kun vastaukset alkavat toistaa itseään tai ovat hyvin samankaltaisia. Tässä vaiheessa tapahtuu niin sanottu aineiston kylläntyminen. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 180 - 182; Mäkelä 1995, 52 - 53.)

4.3.2 Haastateltava perusjoukko ja haastattelumenetelmä

Tutkittava perusjoukko on suppea, tällä hetkellä opiskelijoita on vain muutamia kymmeniä, koska ala on uusi. Kymmenen vuoden kuluttua tutkittaessa samaa aihetta perusjoukko on jo useita satoja henkilöitä. Perusjoukkoon katsotaan kuuluvaksi kaikki KAMK:n aktiviteettimatkailun opiskelijat. Kuten laadullisessa tutkimuksessa yleensä, myöskään tässä tutkimuksessa ei pyritä tilastollisesti yleistämään KAMK:n aktiviteettimatkailun opiskelijoita johonkin tiettyyn lokeroon. Tärkeintä on, että saadaan tietää mikä yhdistävä vetovoima Kainuulla ja aktiviteettimatkailulla on.

Otos on kuusi opiskelijaa, jotka valittiin haastatteluihin ryhmätilanteessa suuntautumisvaihtoehdon ja halukkuuden perusteella. He erottuivat ryhmätilanteessa aktiivisina, puheliaina ja asiasta kiinnostuneina henkilöinä. Aineistonkeruun nimike tässä tilanteessa on eliittiotanta, eli tutkimukseen valitaan henkilöitä, joilta oletetaan saavan parhaiten tietoa (Tuomi & Sarajärvi 2004, 87 - 88). Yksilöhaastattelussa koetetaan päästä syvemmälle heidän ajatuksiinsa ja saada selville todellisia motiiveja sekä odotuksia opinnoilta.

4.3.3 Haastattelurunko

Todellisia motiiveja selvittäessä ja motiivipsykologiaan perehdyttyä on voitu asettaa oikeat kysymykset teemahaastattelurunkoon. Sosiaalisia motiiveja selvitetään jo alustavilla kysymyksillä; onko opiskelupaikan valintaan vaikuttanut kodin läheisyys, perhe ja ystävät? Orgaanisiin motiiveihin voivat liittyä asiat kuten paikkakunta ja opiskelumiljöö sekä taloudelliset kysymykset; onko Kajaanissa edullisempi asua kuin muualla, millaiset ovat työllistymismahdollisuudet valmistuttuani KAMK:sta.

Emotionaalisia motiiveja selvittäessä herää kysymys: Onko opiskelupaikan valinta tehty tunteella vai järjellä? Tätä on kuitenkin suoraan kysymällä vaikea selvittää, joten haastattelutilanteessa tunneperäisiä motiiveja voi saada selville paikkakuntaan ja siellä elämiseen liittyvillä kysymyksillä. Esimerkiksi jos opiskelijan vanhemmat ja koti on Kajaanissa, voi taustalla olla emotionaalinen motiivi. Emotionaalinen motiivi tulee kysymykseen myös, jos haastateltavalla on esimerkiksi joku tärkeä harrastus, jota tämä voi toteuttaa Kajaanissa. Tunneperäisiin motiiveihin liittyy myös turvallisuuden tunne, jota pieni mutta tehokas ammattikorkeakoulu voi tarjota opiskelijalle.

Älylliset- ja toimintamotiivit kulkevat jossain määrin käsi kädessä. Näitä motiiveja selvittäessä perehdytään syvällisempiin motiiveihin, kuten tiedonjano. Älylliset motiivit ovat sisäisiä motiiveja, joka tarkoittaa nimenomaan asian tekemistä asian itsensä vuoksi, kuten kielen opiskelua koska se on itselle mielenkiintoista. Vastakohtana tälle olisi kielenopiskelu vain saadakseen tarvittavat opintopisteet kasaan. Tällaisia sisäisiä motiiveja voidaan selvittää pelaamalla haastateltavan muita motiiveja. Esimerkiksi jos haastateltavaa ei kiinnosta saada uusia ystäviä, eikä paikkakunta ole hänelle tuttu, vaan hän on nimenomaan kiinnostunut vaikka luonto- ja liikuntamatkailusta, on kyseessä sisäinen toimintamotiivi. Haastateltava siis haluaa opiskella oppimisen halusta, ei ulkoisten ärsykkeiden vuoksi. Teemahaastattelun kysymysten asettaminen on haastavaa, koska ihmiset eivät yleensä mielellään ilmaise todellisia motiivejaan. Toisaalta motiivin selvittäminen tällaisessa ”kevyessä” aihepiirissä on helpompaa kuin esimerkiksi rikoksen tekijän motiiveja etsittäessä.

Yksilöhaastattelurunko (Liite 1) toimi työvälineenä haastatteluissa. Ympyränmuotoisilla, mustilla luettelomerkeillä on kysymykset, jotka esitettiin lähes kirjoitusasussaan haastateltaville. Kysymysten perässä (suluissa) on kysymyksestä ilmenevät oletusmotiivit. Nuoli – luettelomerkin jälkeen on listattu kysymykseen liittyvää taustaa, auttamaan haastattelijoita saamaan selville syvempiä vastauksia.

4.4 Tulosten analysointi ja arviointi

Tulosten esittelyssä jokainen kysymys vastauksineen käydään omana osionaan läpi, ja tutkimustulosten tarkastelusta tehdään siten helppoa. Koska kysymyksessä on puolistrukturoitu haastattelumenetelmä, avoimille kysymyksille ja keskustelulle on jätetty tilaa. Tulokset analysoitiin myös motiivilajeittain ja yksilöittäin. Motiivilajeittain tulosten esittäminen auttaa lukijaa erottamaan haastateltavien motiivit. Yksilöittäin esitetyt analysoinnit ovat tärkeitä, jotta voidaan ymmärtää motiivien yhteisvaikutuksia yksilöllä.

Laadullista tutkimushaastattelua tehtäessä tulosten arviointi on haastavaa, koska ihmisiä tutkittaessa vastaukset ovat aina henkilökohtaisia ja ainutlaatuisia. Tulisi kuitenkin pystyä arvioimaan onnistumista käyttämättä sanoja luotettavuus ja pätevyys. Onnistumista voidaan mitata ensinnäkin arvioimalla, olemmeko saaneet vastauksia haluttuihin kysymyksiin ja onko kysymykset ymmärretty oikein vastaajan taholta. Tutkimusta tehtäessä laadukkuuteen voi

vaikuttaa riittävällä suunnittelemisella sekä toimivan haastattelurungon löytämisellä. Tutkimustulokset tulee esittää perustellen jokaista vaihetta, jotta lukija ymmärtää mitä yritettiin kysyä ja miksi haastateltava vastasi tietyllä tavalla. Erinäisten seikkojen esittäminen, kuten miten ja missä haastateltiin, vaikuttaa tulosten ymmärrettävyyteen. Tulosten analysointi ja selkeä luokittelu auttaa lukijaa ymmärtämään tuloksia. (Hirsjärvi ym. 1997, 250-251.)

5 TULOKSET

5.1 Tulokset haastattelurungon mukaisesti

Haastateltavista kaksi on kotoisin Pohjois-Pohjanmaalta, kaksi Kainuusta, yksi Uudeltamaalta ja yksi Etelä-Lapista. Haastateltavat ovat iältään 19–24-vuotiaita. Heistä neljä on käynyt lukion, yksi on kouluttautunut eräoppaaksi ja yksi on ammatiltaan kokki. Kaikilla heillä on työkokemusta eri aloilta, kolmella heistä on matkailualan työkokemusta. Ainoastaan kaksi haastateltavista ei tunne Kajaania ennestään kaupunkina. Kaksi haastateltavista ei tunteneet ketään KAMK:n nykyistä tai entistä opiskelijaa, mutta neljä haastateltavista oli saanut positiivisen kuvan oppilaitoksesta entisten tai nykyisten opiskelijoiden kertoman perusteella.

Kaksi haastateltavista asui jo ennen kouluun hakeutumista Kajaanissa, loput olivat muilta paikkakunnilta. Kaikilla haastateltavilla oli opintojen jälkeen seuraavana tavoitteenaan päästä työelämään ja kolme haastateltavista halusi töihin ulkomaille. Kahdella oli haaveena matkoppaan työ ja yksi mainitsi harkitsevansa jatkokoulutusta ja työllistymistä alan opettajaksi. Haastateltavista neljälle koulun koolla ei ollut merkitystä, mutta kaksi kuudesta piti koulun pientä kokoa hyvänä asiana, jolloin yksilöt erottuvat ja opinto-ohjaus on henkilökohtaista. Yksi haastateltavista uskoi voivansa yhdistää tulevaisuudessa matkailualan työn ja hevosharrastuksensa. Muilla haastateltavilla ei ollut merkittäviä opiskelupaikan valintaan liittyviä vapaa-ajan harrastuksia.

Kaikki haastateltavat olivat kiinnostuneita matkustelusta ja kolme heistä halusi töihin ulkomaille. Tulevien opintojen aikana toteutettavat opintomatkat kiinnostivat kaikkia haastateltavia ja viisi heistä voisi harkita suorittavansa osan opinnoista ulkomailta työharjoittelun tai vaihto-opiskelun myötä. Kaikkia haastateltavia kiinnostaa enemmän käytännönläheiset kuin teoreettiset opintojaksot. Haastateltavat odottavat tulevilta opiskeluvuosilta mielenkiintoisia opintojaksoja ja mukavaa tekemistä. Yksi oli huolissaan opiskelijaelämän taloudellisesta puolesta ja yhdellä haastateltavalla oli voimakas sisäinen motiivi eli oman osaamisen kehittäminen.

5.2 Sosiaalisten motiivien vaikutus

Kolme kuudesta vastaajasta tuntee Kajaanin entuudestaan ja siellä asuu tuttuja tai sukulaisia. Yhdellä haastateltavista parisuhde oli merkittävä motiivi opiskelupaikkakuntaa valittaessa. Kolmella haastateltavista ei ollut selkeää sosiaalista motiivia. Kaksi haastateltavista asui jo ennen kouluun hakeutumista Kajaanissa, joten heille on muodostunut tärkeä lähipiiri paikkakunnalle. Yksi haastateltavista asuu puolisonsa kanssa, toinen kaverin kanssa, ja muut yksin. Parisuhteessa asuvan päämotiivi oli juuri puolison opiskelupaikka kaupungissa ja kaverin kanssa asuvan yksi päämotiivi oli se että kaveri aloitti samaan aikaan armeijan Kajaanissa. Näihin motiiveihin voi liittyä myös orgaaniset motiivit taloudellisten syiden kautta.

Miltei kaikki haastateltavat pitivät koulun pientä kokoa hyvänä asiana ja kaksi heistä koki pienen koulun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tärkeänä seikkana. Vain kaksi haastateltavista listasi kaverit harrastukseksi, mutta kenelläkään vapaa-ajan harrastukset eivät olleet syynä hakeutua opiskelemaan Kajaaniin. Puolet haastateltavista mainitsi uusien tuttavuuksien hankkimisen kun kysimme odotuksia tulevilta opiskeluvuosilta. Kun pyysimme listaamaan neljä asiaa elämässä tärkeysjärjestykseen, puolet haastateltavista listasi ensimmäiseksi läheiset ihmiset. Tästä voimme päätellä, että sosiaaliset suhteet merkitsevät heille paljon ja voivat näin ollen vaikuttaa myös alitajunnaisina motiiveina valintahetkellä. Vain kaksi haastateltavista ei pitänyt lainkaan tärkeänä Kajaanin ja kodin välistä matkaa, muut mainitsivat jossain vaiheessa että on mukavaa asua melko lähellä kotipaikkakuntaa.

Vain yhdellä haastateltavista oli selkeä sosiaalinen motiivi KAMK:n hakeutuessa, eli henkilöllä, jonka puoliso opiskelee Kajaanissa ja joka oli lähtöisin paikkakunnalta. Muilla haastateltavilla saattoi olla jopa negatiivisia piileviä sosiaalisia motiiveja, joita he eivät kuitenkaan paljastaneet. Tällaisia piileviä sosiaalisia motiiveja ovat esimerkiksi jokin ihmissuhde, minkä vuoksi muuttaa Kajaaniin pois omalta paikkakunnalta. Yksi haastateltavista oli hyvin kilpailuhenkisen oloinen ja hänellä oli taustalla vahva suoritus- ja jopa valtamotiivi. Hän kertoi pyrkivänsä esimiestehtäviin koulutuksen myötä. Hänellä on aikaisempaa koulutusta alalta. Kaikilla haastateltavilla vaikutti olevan motivaatiota opiskella ja saada tutkinto eli nämäkin ovat sosiaalisia motiiveja.

5.3 Orgaanisten motiivien vaikutus

Kaikilla haastateltavilla oli taustalla orgaaninen motiivi vahvasti taloudellisten syiden vuoksi. Kaikki kokivat, että nykyinen koulutustaso ei riitä tulevaisuudessa työmarkkinoilla niin, että saisi haluamansa toimeentulon. Yksi haastateltavista mainitsi työskentelevänsä töiden ohella, ja oli hieman huolissaan opiskeluajan taloudesta. Tässä tapauksessa orgaaninen motiivi voi kääntyä negatiiviseksi, jos tämä henkilö kokee, ettei ole varaa opiskella. Orgaanisiin motiiveihin kuuluu myös haastateltavien toiveet työllistymisestä alalle opintojen jälkeen, jotta toimeentulo on turvattu.

5.4 Emotionaalisten motiivien vaikutus

Haastateltavista neljä henkilöä oli kuullut jotain positiivista KAMK:sta. Tällaiset positiiviset mielikuvat voivat tuottaa emotionaalisia motiiveja, jotka voivat olla syynä hakeutua opiskelemaan tietylle paikkakunnalle tiettyä alaa. Kaksi haastateltavista ei ollut kuullut mitään mielipiteitä koulusta eivätkä he tunteneet ketään nykyisiä tai entisiä opiskelijoita. Muut neljä haastateltavaa tunsivat joko nykyisiä tai entisiä opiskelijoita, ja olivat saaneet heidän kauttaan positiivisen mielikuvan KAMK:sta. Yhdelle haastateltavalle vanhempi matkailualan opiskelija oli suositellut KAMK:a ja matkailun koulutusala, joka oli yksi päämotiiveista hakeutua opiskelemaan alaa. Kahdelle haastateltavista koulun koolla oli merkitystä, he arvostivat muun muassa henkilökohtaista oppilaanohjausta ja jokaisen henkilön erottumista yksilönä joukosta. Yhdellä haastateltavista oli kuulopuheiden perusteella negatiivinen kuva Rovaniemen ammattikorkeakoulusta ja vaikka se oli hänelle lähin koulu, hän halusi mieluummin tulla KAMK:n positiivisen mielikuvan perusteella.

Yksi haastateltavista mainitsi lentopelon esteenä lähteä ulkomaille, vaikka vaihto-oppilaaksi lähteminen kiinnostaisi muuten. Tällainen negatiivinen emotionaalinen motiivi voi kuitenkin olla voitettavissa ja ei siten vaikuta matkailualalla toimimiseen. Yhdellä haastateltavista oli odotuksena ennen kaikkea tasapainoisen elämänrytmin löytäminen, hän on ollut useita vuosia työelämässä ja toiselle paikkakunnalle muutto sekä opiskelun aloittaminen tuo uusia haasteita. Kotipaikkakunnan läheisyydellä oli neljälle haastateltavista jonkin verran merkitystä ja tässä on taustalla emotionaalinen motiivi. Yksi haastateltavista kertoi tullessaan maatilalta ja että haluaisi ehkä tulevaisuudessa hyödyntää kotitilaansa matkailullisesti. Tässä side kotiin viittaa emotionaaliseen motiiviin, myös mahdollinen pelko kotitilan katoamisesta.

5.5 Älyllisten- ja toimintamotiivien vaikutus

Kaikilla kuudella haastateltavalla oli KAMK:n matkailualaa opiskelemaan hakemisen taustalla voimakas älyllinen motiivi, eli he olivat motivoituneita opiskelemaan itse aiheen kiinnostavuuden vuoksi. Vaikka kaikkia kiinnostivat enemmän käytännön opintojaksot, he olivat valmiita tekemään töitä myös teoriaopintojen parissa. Kolme haastateltavista mainitsivat haluavansa töihin ulkomaille ja tässä voi olla taustalla sekä älyllisiä- että toimintamotiiveja. Ulkomailla työskentely voi tarjota älyllisiä haasteita uuden kulttuurin ja kielen myötä ja matkustushalu liittyy toimintamotiiveihin.

Yrityksen perustaminen oli mahdollisesti kahden haastateltavan tulevaisuudensuunnitelmissa, jolloin kyseessä on halu toteuttaa itseänsä eli toimintamotiivi. Puolet vastaajista mainitsi liikunnan osana vapaa-ajan harrastuksiaan, jolloin heillä on liikkumisen tarve toimintamotiivina. Vaihto-oppilaaksi lähtö ja työharjoittelun suorittaminen ulkomailla kiinnosti neljää vastaajista, jolloin yhtenä päämotiivina on voinut olla toiminnallinen matkustushalu, eli koulu toimii porttina maailmalle. Kolmella näistä henkilöistä oli tavoitteena päästä töihin ulkomaille opintojen jälkeen ja yksi mainitsi uskovansa että koulun kautta on helpompi päästä kansainvälisille työmarkkinoille.

5.6 Yksilön opiskelupaikan hakemiseen liittyvät päämotiivit

Ensimmäisellä haastateltavalla on emotionaalinen motiivi hakeutua KAMK:n, koska hän on saanut positiivisen mielikuvan oppilaitoksesta kaverin kertoman perusteella. Kajaaniin tulossa hänellä oli sosiaalinen sekä orgaaninen motiivi, koska toisaalta hän halusi asua kaverin kanssa samassa asunnossa ja valitsi paikkakunnan kodin läheisyyden perusteella mutta yhdessä asumiseen oli myös taloudellinen syy. Haastateltavalla on vahva älyllinen- ja toiminnallinen motiivi, sillä hän on aidosti kiinnostunut alasta ja haluaa oppia uutta, mutta myös matkustaa ja tehdä häntä kiinnostavia asioita. Emotionaalinen motiivi ohjasi häntä valitsemaan pienen oppilaitoksen, hän kokee henkilökohtaisen oppilaanohjauksen turvalliseksi. Kun haastateltavaa pyydettiin laittamaan asiat tärkeysjärjestykseen, hän valitsi järjestykseksi työn mielekkyys, läheiset, vapaa-aika ja viimeisenä raha. Tästä voidaan päätellä että häntä ohjaa pitkälti toiminnallinen motiivi, sillä hän haluaa tehdä ennen kaikkea mielekästä työtä. Toisena hän valitsi läheiset ihmiset, jonka taustalla on sosiaalinen motiivi. Viimeiseksi asetettu raha kertoo orgaanisen motiivin vähyydestä.

Toisella haastateltavalla nousi selkeäksi motiiviksi älylliset- ja toimintamotiivit, sillä hän haluaa kouluttautua enemmän ja päästä myöhemmin ulkomaille töihin. Hän on kunnianhimoinen, jonka taustalla on sosiaalinen valta- ja suoritusmotiivi. Tästä kertoo myös se, että hän haluaa päästä esimiestehtäviin ja niin ollen tienata enemmän, joten taustalla on myös orgaaninen motiivi. Hänelle koulun koolla tai sijainnilla ei ollut mitään merkitystä, vaan nimenomaan aktiviteettimatkailevan koulutusohjelman ainutlaatuisuudella. Haastateltava laittoi tärkeysjärjestykseen työn mielekkyyden, vapaa-ajan, rahan ja läheiset. Tämä vahvistaa käsitystämme siitä, että hänelle on tärkeää toiminnalliset ja älylliset haasteet, ja orgaanisista motiiveista taloudelliset seikat. Hän tyydyttää orgaaniset motiivinsa ja sosiaaliset valta- ja suoritusmotiivinsa pyrkimällä esimiestehtäviin.

Kolmatta kiinnosti opiskella aktiviteettimatkaileva, hän mainitsi, ettei yliopisto-opiskelu ja niin sanottu pänttäys kiinnosta. Hänen vapaa-ajan harrastuksiinsa kuuluu muun muassa luonnossa liikkuminen, joten alalle hakeutumisessa oli motiivina älylliset- ja toimintamotiivit. Vaikka hän ei kaipaakaan teoreettisia opintoja, opiskelu tyydyttää hänen älylliset motiivinsa toimittomuutta vastaan. Yhtenä päämotiivina hänellä oli emotionaalinen motiivi: hänen matkailua opiskeleva ystävänsä oli kertonut positiivisia asioita ja suositellut hänelle alalle hakeutumista. Tähän liittyy myös sosiaalinen motiivi, sillä Kajaani on hänelle tuttu paikka ja koulussa on jo valmiiksi kavereita. Emotionaalisesta motiivista kertoo myös se, että hän on kuullut negatiivisia asioita muista kouluista. Hän pitää tärkeänä sitä, että koulu on pienikokoinen ja sijaitsee suhteellisen pienellä alueella, jolloin taustalla on myös orgaanista motiivia. Tärkeysjärjestykseen hän laittoi ensimmäiseksi läheiset ihmiset, koska mielekkäällä työllä ei ole merkitystä ilman ystäviä. Toisena hän mainitsi mielekkään työn, koska vapaa-ajalla ei ole merkitystä jos työ menee melkein harrastuksesta. Viimeisenä hän listasi vapaa-ajan ja rahan. Tästä voidaan päätellä, että hänen toimintojaan ohjaa vahvasti sosiaaliset sekä älylliset- ja toimintamotiivit.

Neljäs haastateltava hakeutui matkailualan opiskelijaksi, koska hänen tulee opiskella itselleen ammatti. Hänellä on työkokemusta eri aloilta ja viimeisin työpaikka on maaseutumatkailuyrityksessä, jossa asiakkaat ovat kannustaneet häntä hakeutumaan matkailualalle. Näissä ovat taustalla useammat motiivit, varsinkin orgaaniset sekä älylliset- ja toimintamotiivit. Toisaalta taustalla on myös emotionaalinen ja sosiaalinen motiivi, sillä hän kertoo lähipiirin jopa painostaneen häntä hakeutumaan opiskelemaan. Opintojen aikana hän kulkee kotiseudulleen töihin viikonloppuisin, joten oppilaitoksen sijainnilla oli suuri merkitys opiskelupaikkaa valittaessa. Taustalla tässä on orgaaninen motiivi, myös taloudellisen tilanteen vuoksi. Tärkeysjär-

jestykseen haastateltava listasi läheiset, mielekäs työ, raha ja viimeisenä vapaa-aika. Elämäkokemus on näyttänyt hänelle, että läheiset ja mielekäs työ on tärkeämpää kuin työ ja vapaa-aika, sillä hän on nähnyt läheisensä tekevän epämieluisaa työtä vuosikymmenet.

Viidennen tärkein syy hakeutua KAMK:n oli sekä orgaaninen että sosiaalinen, sillä puoliso opiskelee Kajaanissa. Oppilaitoksen tarjonnasta aktiviteettimatkailu oli ainoa, joka häntä kiinnosti ja ylioppilaana hänen tuli hankkia itselleen ammatti. Tässä taustalla on sekä älyllinen että sosiaalinen motiivi, sillä mielenkiintoinen ala vastaa älyllisiin haasteisiin ja yhteiskunnallisen aseman parantaminen liittyy sosiaaliseen suoritustiiviiin. Korkeakoulun hän valitsi siitä syystä, että tulevaisuuden haaveissa hänellä on päästä alan opettajaksi. Haastateltavan tärkeysjärjestys oli läheiset, työn mielekkyys, vapaa-aika ja raha. Tämä tärkeysjärjestys vahvistaa vain aiemmin mainittuja päämotiiveja.

Viimeinen haastateltava on edellisen haastateltavan tavoin ylioppilas, jonka tulee hankkia itselleen ammatti. Tässä taustalla on orgaaniset että sosiaaliset motiivit, saada toimeentulo ja nostaa koulutustasoaan. Hän halusi valita oppilaitoksen Pohjois-Suomesta, ja kahdesta vaihtoehdosta hän valitsi Kajaanin, koska oli kuullut Rovaniemen ammattikorkeakoulusta negatiivisia asioita, kun taas KAMK:sta hänellä oli positiivinen mielikuva. Tässä on taustalla vahvasti emotionaalinen motiivi, muiden kertoman perusteella muodostuneet mielikuvat. Hänellä on vahva toimintamotiivi, sillä hän kertoo haluavansa käytännönläheistä opiskelua ja valmistumisen jälkeen seuraava tavoite on päästä ulkomaille töihin. Tärkeysjärjestys hänellä oli työn mielekkyys, raha, vapaa-aika ja läheiset. Tästä voidaan päätellä, että hänellä on opiskelukseen aktiviteettimatkailua päämotiivinaan suoritustiivii ja orgaaninen motiivi, eli ura ja toimeentulo.

6 POHDINTA

Opinnäytetyötä lähdettiin työstämään perehtymällä motiiviteoriaan, joka osoittautui haasteelliseksi. Teoriaan perehdyttyä löytyivät oikeanlaiset haastattelukysymykset, joilla voitiin selvittää opiskelijoiden motiiveja: Miksi hakeuduit juuri Kajaaniin opiskelemaan nimenomaan aktiviteettimatkailua? Haastattelujen toteuttaminen sujui ongelmitta ja vastausten analysointi oli mielekästä, koska motiivipsykologiaan oli perehdytty riittävästi. Kuten tutkimuksen lähtökohtaolettamuksena oli, mitään yksittäistä motiivia ei löytynyt, vaan useat motiivit vaikuttavat yhdessä ja erilailla eri yksilöillä.

Aktiviteettimatkailu on nuorten ihmisten mielestä trendikäs koulutusala, joka houkuttaa monia opiskelemaan. Nuorilla, lukion käyneillä henkilöillä on tavoitteena saada itselleen ammatti ja kuten haastateltava numero viiden kohdalla kävi, hän valitsi aktiviteettimatkailun kaikista koulutusohjelmista KAMK:ssa. Aktiviteettimatkailu mielletään nuorekkaaksi ja nykyaikaiseksi alaksi, joka tarjoaa niin sanotusti kivoja työpaikkoja. Kukapa ei haluaisi olla huskytarhalla töissä, jos hänellä itsellään on koiraharrastus?

Vain kahdella kuudesta haastateltavasta oli taustalla jokin muu syy, kuin aito kiinnostus matkailualaa kohtaan. Toisella heistä päämotiivina oli paikkakunnan valinta puolison takia ja toisella työpaikan läheisyys. Muut neljä olivat ehdottomasti kiinnostuneita aktiviteettimatkailusta ja sen tuomista mahdollisuuksista. Tavoitteena heillä oli sijoittua työelämään ulkomailla opintojen jälkeen. Opiskelupaikan valintaan vaikutti siis vahvasti KAMK:n aktiviteettimatkailun koulutusohjelman ainutlaatuisuus, ja niin ollen koulutusohjelman ja oppilaitoksen voidaan sanoa onnistuneen markkinoinnissa. Kaikki haastateltavat olivat omalla tavallaan aidosti kiinnostuneita alasta, ja heillä on halua suorittaa restonomin tutkinto juuri tässä koulussa, eikä opiskella vain väliaikaisesti löytääkseen jotain itselleen sopivampaa.

Haastateltavat mielsivät aktiviteettimatkailun kasvavaksi alaksi, ja kaikki heistä tuntuivat tietävän matkailun tärkeyden työllistävänä seikkana. Yksi haastateltavista sanoi, että matkailu on sellainen ala joka kasvaa koko ajan, ja työpaikkoja löytyy ympäri maailmaa. Hän oli oivaltanut asian aivan oikein, vaikka opinnot ovat vasta alkuvaiheessa. KAMK:sta saadut kommentit olivat kaikilta positiivisia, ja muutama haastateltavista oli hylännyt toisen vaihtoehdon negatiivisten palautteiden ja kokemusten perusteella. Yllättävää oli KAMK:n tunnettuus ja sen saama positiivinen huomio juuri opintonsa aloittaneiden keskuudessa.

LÄHTEET

Arcada, 2011. Matkailu. [Http://www.arcada.fi/fi/koulutustarjonta/matkailu](http://www.arcada.fi/fi/koulutustarjonta/matkailu). Luettu 29.8.2011.

Egidius, H. & Madsen, K. B. 1974. Oppiminen ja motivaatio. Esselte studium AB.

Haaga-Helia, 2011. Matkailun koulutusohjelma, Porvoo, nuoret. [Http://www.haaga-helia.fi/fi/koulutus-ja-hakeminen/tutkintokoulutus/matkailu/matkailun-koulutusohjelma-porvoo-nuoret](http://www.haaga-helia.fi/fi/koulutus-ja-hakeminen/tutkintokoulutus/matkailu/matkailun-koulutusohjelma-porvoo-nuoret). Luettu 29.8.2011.

Hirsjärvi, S. & Hurme H. 1991. Teemahaastattelu. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press Oy Yliopistokustannus, HYY yhtymä.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 1997. Tutki ja Kirjoita. Jyväskylä: Kirjayhtymä Oy.

Jyväskylän ammattikorkeakoulu, 2011. Restonomiksi matkailun koulutusohjelmasta. [Http://www.jamk.fi/koulutus/tutkinnot/nuoret/matkailuravitsemisjalousala/matkailu](http://www.jamk.fi/koulutus/tutkinnot/nuoret/matkailuravitsemisjalousala/matkailu). Luettu 29.8.2011.

Kajaanin ammattikorkeakoulu, 2011a. Kajaanin ammattikorkeakoulun yleiset uutiset. [Http://www.kajak.fi/suomeksi/Esittely/Ajankohtaista/Uutiset/Yleiset.iw3?showmodul=149&newsID=031cc814-6f7c-4e37-b8b0-26d2421248b6](http://www.kajak.fi/suomeksi/Esittely/Ajankohtaista/Uutiset/Yleiset.iw3?showmodul=149&newsID=031cc814-6f7c-4e37-b8b0-26d2421248b6). Luettu: 5.8.2011.

Kajaanin ammattikorkeakoulu, 2011b. Koulutuksen esittely. [Http://www.kajak.fi/suomeksi/Esittely/Koulutus.iw3](http://www.kajak.fi/suomeksi/Esittely/Koulutus.iw3). Luettu: 5.8.2011.

Kajaanin ammattikorkeakoulu, 2011c. Kansainvälisyys Kajaanin ammattikorkeakoulussa. [Http://www.kajak.fi/suomeksi/Esittely/Kansainvalisyys.iw3](http://www.kajak.fi/suomeksi/Esittely/Kansainvalisyys.iw3). Luettu: 5.8.2011.

Kajaanin ammattikorkeakoulu, 2011d. Kajaanin ammattikorkeakoulun toiminta ja strategiat. [Http://www.kajak.fi/suomeksi/Esittely/Toiminta/Strategiat.iw3](http://www.kajak.fi/suomeksi/Esittely/Toiminta/Strategiat.iw3). Luettu: 5.8.2011.

Kajaanin ammattikorkeakoulu, 2011e. Suomen tekevin korkeakoulu – KAMK'20. [Http://extranet.kajak.fi/loader.aspx?id=c030359f-d867-49df-970b-b0a3430afa0d](http://extranet.kajak.fi/loader.aspx?id=c030359f-d867-49df-970b-b0a3430afa0d). Luettu 6.8.2011.

Klausmeier, H. J. & Ripple, R. E. 1971. Learning and human abilities – educational psychology. New York: Harper & Row, Publishers.

Lahden ammattikorkeakoulu, 2011. Matkailu. [Http://www.lamk.fi/haku/haku.html?srcWrd=&Submit=&toimiala=s_36&tyyppi=24&go=1&kurssiid=52&start=](http://www.lamk.fi/haku/haku.html?srcWrd=&Submit=&toimiala=s_36&tyyppi=24&go=1&kurssiid=52&start=). Luettu 29.8.2011.

Laine, V. & Vilkkö-Riihelä, A. 2006. Mielen maailma 4 – Tunteet, motiivit ja taitava ajattelu. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Lehtinen, E., Kuusinen, J. & Vauras M. 2007. Kasvatuspsykologia. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Madsen, K. B. 1972. Miksi? Käyttäytymisen liikkeellepanevat voimat. Vaasa: Vaasa Oy:n kirjapaino.

Madsen, K. B. 1970. Yleinen psykologia. Tukholma: Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag A/S & Esselte Studium AB.

Mäkelä, K. ym. 1995. Kvalitatiivisen aineiston analyysi ja tulkinta. Helsinki: Oy Gaudeamus Ab.

OPS-tiimi, Kajaanin ammattikorkeakoulu. 2010. Opinto-opas 2010-2011. Kajaani: Kajaanin ammattikorkeakoulu.

Suomen restonomit ry, 2011. Restonomikoulutus. [Http://www.sure.fi/restonomikoulutus.html](http://www.sure.fi/restonomikoulutus.html). Luettu 29.8.2011.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

LIITE 1: HAASTATTELURUNKO

- Kotipaikkakunta ja ikä?
- Onko Kajaani sinulle tuttu kaupunki? (sosiaalinen, emotionaalinen ja orgaaninen motiivi)
 - Vaikuttaako tuttu kaupunki haluun opiskella vai houkutteleeko tuntematon kaupunki? Perheen ja ystävien läheisyys? Sitooko Kajaani tunneperäisesti?
- Millainen on nykyinen elämäntilanteesi? (sosiaalinen, emotionaalinen ja orgaaninen motiivi)
 - Asuuko itsenäisesti vai vanhempien luona, onko jo omaa perhettä?
- Onko koulussa tuttuja ihmisiä? (sosiaalinen ja emotionaalinen motiivi)
 - Onko opiskelupaikka valittu kavereiden opiskelupaikan perusteella?
 - Onko kavereiden tai tuttujen kertoman perusteella muodostunut positiivinen mielikuva Kajaanista ja/tai oppilaitoksesta?
- Mikä on valmistumisen jälkeen seuraava tavoitteesi? (sosiaalinen ja orgaaninen motiivi)
 - Kuinka kova halu on saada tutkinto ja arvostettu työpaikka?
- Tulevaisuuden unelmatyöpaikka? (sosiaalinen ja orgaaninen motiivi)
 - Kelpaako perustyö vai haluatko johtoasemaan nopeasti valmistumisen jälkeen?
- Onko koulun koolla merkitystä? (emotionaalinen)
 - Koetaanko pienehkö koulu turvalliseksi ja välittävämmäksi kuin suuret koulut?
- Millaisia harrastuksia sinulla on? Vaikuttaako harrastus alavalintaan? (toimintamotiivit)
 - Voiko harrastusta harrastaa Kajaanissa, onko sitä koulutusohjelmassa?

- Oletko matkustellut paljon, tykkäätkö matkustella? (toimintamotiivit)
 - Onko halua suorittaa osa opinnoista ulkomailla? Kiinnostaako opintomatkat?
- Mitä odotuksia sinulla on tulevilta opiskeluvuosilta?
- Mitkä/millaiset opintojaksot kiinnostavat eniten?
- Onko koulunkäynti vain pakollinen paha matkalla työelämään, vai oletko kiinnostunut itse opintojen suorittamisesta? (älylliset motiivit → sisäinen vs. ulkoinen motivaatio)
 - Kiinnostaako itse opiskelu vai opiskelijaelämä enemmän?
- Laita tärkeysjärjestykseen: Ura, perhe, raha, harrastukset? (kaikki motiivilajit)
 - Tuloksena voi olla mitä tahansa mutta luokittelun vuoksi on helppo analysoida.